

РІШЕННЯ ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

6 серпня 2024 року

місто Київ

Вищий антикорупційний суд у складі колегії суддів Ногачевського В.В. (головуючий), Галабали М.В., Крикливого В.В.,

за участю:

секретаря судового засідання Байцур О.А.,

представників позивача Міністерства юстиції України Гречки А.О.,
Сербін І.І.

розглянув у відкритому судовому засіданні у залі суду адміністративну справу за позовом Міністерства юстиції України (01001, м. Київ, вул. Городецького, 13, код ЄДРПОУ 00015622) до Пащенко Наталії Олександрівни (10 жовтня 1975 року народження, РНОКПП: 2767616804, остання відома адреса перебування: Луганська область, місто Луганськ, вул. Олексієва, буд. 34), третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача: Пащенко Роман Володимирович (12 квітня 1973 року народження, РНОКПП: 2676501071, остання відома адреса перебування: Луганська область, місто Луганськ, кв-л. Єрмоєнко, буд. 3, кв. 19) про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції».

(1) Історія провадження

20.06.2024 до Вищого антикорупційного суду надійшла позовна заява Міністерства юстиції України (далі – Мін'юст або позивач) до Пащенко Наталії Олександрівни (далі – відповідач) про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» (далі – Закон) та стягнення активів у дохід держави, які належать відповідачу і щодо яких вона може здійснювати права тотожні за змістом здійсненню права розпорядження.

24.06.2024 відкрито провадження у цій адміністративній справі та залучено до участі у справі третю особу, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача – Пащенко Романа Володимировича.

(2) Зміст позовних вимог та їх обґрунтування

В обґрунтування своїх вимог позивач зазначив, що рішенням Ради національної безпеки і оборони України (далі – РНБО) від 19.10.2022 «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (уведеним в дію Указом Президента України від 19.10.2022 № 726/2022) до Пащенко Наталії Олександрівни застосовано санкцію у вигляді блокування активів строком на 10 років.

Також до неї застосовано санкції іноземними державами та міжнародними організаціями.

Відповідач проживає та працює на території тимчасово окупованої Луганської області, підтримує політику держави-агресора. У вересні 2016 року вона почала співпрацювати з незаконною адміністрацією так званої «лнр». З 2018 року по даний час обіймає посаду так званого «міністра охорони здоров'я лнр».

Пащенко Н.О. особисто пропагує підтримку військових рф, які беруть участь у так званій «сво» та активно займається поширенням кремлівської пропаганди, зокрема, й за допомогою власного акаунту у застосунку «Telegram».

Також вона є причетною до організації депортації українських дітей з тимчасово окупованої Луганської області на територію росії.

Щодо Пащенко Н.О. Головним слідчим управлінням Служби безпеки України проводиться досудове розслідування у кримінальному провадженні за ч. 5 ст. 111¹ Кримінального кодексу України за підозрою у добровільному зайнятті посади у незаконному органі влади, створеному на тимчасово окупованій території. Її оголошено у розшук та застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Позивач просив застосувати до відповідача санкцію, передбачену пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону та стягнути у дохід держави активи, а саме:

1) двокімнатну квартиру загальною площею 49 кв.м, адреса нерухомого майна: Київська область, місто Ірпінь, вулиця Матросова, будинок 1В (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 411936332109);

2) квартиру загальною площею 43,6 кв.м, адреса нерухомого майна: Луганська область, місто Луганськ, Алексєєва квартал, будинок 10 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 15656245);

3) квартиру загальною площею 66,8 кв.м, адреса нерухомого майна: Луганська область, місто Луганськ, вулиця Коцюбінського, будинок 21, квартира 3 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 35484412), яка на праві власності належить Пащенко Роману Володимировичу.

(3) Позиції учасників провадження

У судовому засіданні представники позивача Гречка А.О. та Сербін І.І. підтримали позов, надали пояснення, аналогічні наведеним у позовній заяві.

Відповідач та третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача Пащенко Р.В. у судові засідання не прибули, про дату, час та місце судового засідання були повідомлені належним чином, будь-яких заяв не подавали.

Так, про відкриття провадження у справі вони були проінформовані шляхом опублікування відповідної ухвали та повісток про їх виклик у судові засідання на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду. Копію позовної заяви, ухвалу про відкриття провадження у справі та повістку також направлено на електронні адреси за місцем роботи відповідача.

Неприбуття в судове засідання учасника справи та його представника, належним чином повідомленого про дату, час та місце розгляду справи, не перешкоджає розгляду справи в суді першої інстанції та не може бути підставою для зупинення строків її розгляду, відкладення засідання на інший час чи дату або оголошення перерви в судовому засіданні (ч. 5 ст. 283¹ Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ)).

Також відповідач не скористався правом на подання відзиву на позовну заяву. Відповідно до ч. 6 ст. 162 та ч. 2 ст. 175 КАСУ у разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин, суд вирішує справу за наявними матеріалами.

(4) Мотиви суду

Згідно з ч. 1 ст. 1 Закону з метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави можуть застосовуватися спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції).

Вони можуть застосовуватися з боку України по відношенню до іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність (ч. 2 ст. 1 Закону).

Одним із видів таких санкцій є стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (п. 1¹ ч. 1 ст. 4 Закону).

Така санкція має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами, у тому числі до резидентів у розумінні Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності російської федерації та її резидентів». Вона може бути застосована у період дії правового режиму воєнного стану чи після його припинення або скасування (якщо позовну заяву про застосування цієї санкції подано в період дії правового режиму воєнного стану) та за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим Законом, вже накладено санкцію у виді блокування активів (ч. 1 ст. 5¹ Закону).

Ця санкція може бути застосована лише щодо осіб, на яких накладено

4

санкцію у виді блокування активів за рішеннями РНБО, прийнятими після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» (ч. 3 ст. 6 Закону).

Згідно зі ст. 5¹ Закону підставами застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону, зокрема, є:

1) завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, зокрема, але не виключно, шляхом взяття участі у прийнятті рішень щодо створення, а також у створенні, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні державою-агресором підконтрольних їй самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України (підпункт «ж» пункту 1 частини першої статті 5¹ Закону);

2) суттєве сприяння вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини, шляхом інформаційного сприяння, зокрема, шляхом організації, фінансування та безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на:

- виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності;

- глорифікацію осіб, які здійснювали збройну агресію проти України, представників збройних формувань держави-агресора, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих державою-агресором, а також представників окупаційної адміністрації держави-агресора та представників підконтрольних державі-агресору самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України;

- підтримання політики держави-агресора щодо невизнання права Українського народу на самоідентифікацію та самовизначення, викривлення уявлення про самобутність Українського народу та його прагнення до незалежності, що реалізується через поширення фальшивих ідеологем, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з «нацизмом» чи іншими людиноненависницькими ідеологіями (підпункт «в» пункту 2 частини першої статті 5¹ Закону).

Під публічними діями розуміються дії, адресовані невизначеному колу осіб, зокрема у мережі Інтернет або за допомогою медіа.

З урахуванням указаних положень закону, суду необхідно вирішити такі питання:

1) чи звернувся позивач до суду з адміністративним позовом під час дії правового режиму воєнного стану?

2) чи накладено на відповідача санкцію у виді блокування активів за рішенням РНБО, прийнятим після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» № 2257-IX від

12.05.2022?

5

3) чи брала Пашенко Н.О. участь у прийнятті рішень щодо створення, а також у створенні, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні державою-агресором підконтрольних їй самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України (підпункт «ж» пункту 1 частини першої статті 5¹ Закону)?

4) чи сприяла інформаційно Пашенко Н.О. вчиненню таких дій, зокрема, шляхом організації, фінансування та безпосереднього здійснення публічних дій (підпункт «в» пункту 2 частини першої статті 5¹ Закону)?

5) чи є відповідач суб'єктом, до якого може бути застосована санкція?

б) чи належать відповідачу активи на праві власності або активи, щодо яких вона може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними?

Заслухавши пояснення учасників справи, з'ясувавши в судовому засіданні усі фактичні обставини справи, на яких ґрунтується позов, об'єктивно, всебічно, повно оцінивши докази, які мають значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, суд доходить таких висновків.

(4.1) Позивач звернувся до суду з адміністративним позовом під час дії правового режиму воєнного стану

21.02.2022 росія офіційно «визнала» «державами» створені в окремих районах Донецької та Луганської областей України незаконні терористичні утворення – «луганська народна республіка» та «донецька народна республіка».

24.02.2022 президент російської федерації оголосив про початок так званої «спеціальної військової операції» під приводом здійснення так званої «демільтаризації та денацифікації України».

Після цього, близько четвертої години ранку були здійснені ракетні удари по всій території України, а російські війська здійснили широкомасштабне вторгнення на територію України, увійшовши з боку російської федерації, білорусі та тимчасово окупованого Кримського півострова.

У зв'язку з цим, Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24.02.2022 строком на 30 діб. Цей Указ затверджений Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ.

У подальшому строк дії воєнного стану в Україні неодноразово продовжувався. Наразі, на підставі Указу Президента України від 06.05.2024 № 271/2024 (затверджений Законом України від 08.05.2024 №3684-ІХ), його продовжено до 11 серпня 2024 року включно.

Позовна заява подана 20.06.2024, отже позивач звернувся до суду з адміністративним позовом під час дії правового режиму воєнного стану.

(4.2) На відповідача накладено санкцію у виді блокування активів за рішенням РНБО. Його прийнято після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб»

Рішенням РНБО від 19.10.2022 «Про застосування персональних

спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (введено в дію Указом Президента України від 19.10.2022 № 726/2022) до Пащенко Наталії Олександрівни застосовано санкцію у вигляді блокування активів (т.1 а.с.38-43).

На момент розгляду справи це рішення та Указ, яким його введено в дію, є чинними.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» № 2257-IX набрав чинності 24.05.2022.

Отже, на відповідача накладено санкцію у виді блокування активів за рішенням РНБО. Його прийнято 19.10.2022, тобто, після набрання чинності вказаним законом.

(4.3) Пащенко Н.О. брала участь у прийнятті рішень щодо створення, а також у створенні, матеріально-технічному забезпеченні державою-агресором підконтрольних їй самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України (підпункт «ж» пункту 1 частини першої статті 5¹ Закону)

Спланована заздалегідь збройна агресія рф проти України розпочалася 20 лютого 2014 року, коли були зафіксовані перші випадки порушення збройними силами рф, всупереч міжнародно-правовим зобов'язанням, порядку перетину державного кордону України в районі Керченської протоки і використання рф своїх військових формувань, дислокованих у Криму. Нелегітимно сформована, в умовах російської воєнної окупації, виконавча влада Автономної Республіки Крим провела псевдореферендум про входження Автономної Республіки Крим і міста Севастополь до складу рф. У протиправний спосіб, шляхом підписання президентом рф володимиром путіним та самозваними представниками Автономної Республіки Крим і міста Севастополь «договору про прийняття до російської федерації Республіки Крим і створення у складі російської федерації нових суб'єктів», відбулася поспішна, незаконна анексія цієї частини території України.

Наступна фаза збройної агресії рф проти України розгорнулася на українському Донбасі. Підрозділи російського спецназу та інших збройних формувань рф, російські військові «у відпустці» й військові зрадники захопили місцеві органи влади, поліцейські відділки, військові об'єкти України в окремих районах Донецької і Луганської областей України.

Розпочавши збройну агресію проти України, рф порушила фундаментальні норми й принципи міжнародного права, низку двосторонніх і багатосторонніх договорів та угод.

21 лютого 2022 року рф визнала «державами» терористичні утворення «луганська народна республіка» та «донецька народна республіка», а вже 24 лютого цього ж року президент росії оголосив початок так званої «спеціальної військової операції», а російські війська здійснили широкомасштабне вторгнення на територію нашої держави.

Нині на розгляді Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) перебувають міждержавні справи України проти російської федерації стосовно

7
порушень рф прав людини на тимчасово окупованих територіях у зв'язку з агресією з 2014 року.

Рішенням від 25 січня 2023 року ЄСПЛ визнав прийнятною і перейшов до розгляду по суті міждержавної справи «Україна та Нідерланди проти Росії» за заявами №№ 8019/16, 43800/14, 28525/20. Вона стосується порушень прав людини на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей з 2014 року.

У рішенні ЄСПЛ встановив, що частина територій Донецької та Луганської областей, захоплених російськими окупаційними силами, з 11 травня 2014 року та щонайменше до 26 січня 2022 року (дати проведення усних слухань у справі) перебувала під юрисдикцією рф. ЄСПЛ підтвердив, що: 1) російські військові були присутні на сході України з квітня 2014 року; 2) широкомасштабне розгортання російських військ відбулося найпізніше із серпня 2014; 3) росія мала значний вплив на воєнну стратегію її окупаційних адміністрацій; 4) надавала зброю та інше військове спорядження у значних масштабах з початку створення окупаційних адміністрацій і в подальші місяці й роки, а також політичну й економічну підтримку зазначеним окупаційним утворенням на їх запити.

17 лютого 2023 року ЄСПЛ повідомив Уряд України про об'єднання міждержавних справ «Україна та Нідерланди проти Росії» за заявами №№ 8019/16, 43800/14, 28525/20 і «Україна проти Росії (X)» за заявою № 11055/22 щодо повномасштабного вторгнення рф (подана 23 червня 2022 року). Справи наразі розглядаються ЄСПЛ в межах одного провадження «Україна та Нідерланди проти Росії» за заявами №№ 8019/16, 43800/14, 28525/20 та 11055/22.

25 червня 2024 року Європейський суд з прав людини публічно оголосив рішення по суті міждержавної справи «Україна проти Росії (щодо Криму)» за заявами №№ 20958/14 та 38334/18. Ця справа стосується масових та систематичних порушень росією прав людини на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь та порушення прав українських політичних в'язнів.

У своєму рішенні ЄСПЛ вказав, що Уряд України надав вичерпні докази, які ефективно та поза всяким сумнівом продемонстрували масштабні та систематичні порушення представниками рф та підконтрольних їй осіб прав та свобод, що захищаються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколами до неї.

Зокрема, у зв'язку з основними скаргами Уряду України, що пов'язані з адміністративною практикою:

- насильницьких зникнень та відсутності ефективного розслідування у цьому зв'язку (стаття 2);
- жорстокого поводження (стаття 3) та незаконних затримань (стаття 5);
- поширення законодавства російської федерації на територію Криму, у результаті чого з 27 лютого 2014 року суди, які діють на півострові, не можуть вважатись такими, що встановлені законом (стаття 6);
- незаконного автоматичного нав'язування російського громадянства (стаття 8);

- незаконних обшуків приватної власності (стаття 8);
- утисків, переслідування та конфіскації майна релігійних організацій, що не належать до російської православної церкви (стаття 9);
- припинення діяльності українських та кримськотатарських медіа (стаття 10);
- заборони публічних зібрань, а також залякування та незаконне затримання організаторів демонстрацій (стаття 11);
- експропріації майна цивільних осіб та приватних підприємств без компенсації (стаття 1 Першого протоколу до Конвенції);
- заборони української мови в школах та переслідування україномовних дітей у школі (стаття 2 Першого протоколу до Конвенції);
- обмеження свободи пересування між Автономною Республікою Крим та материковою частиною України в результаті фактичного перетворення російською федерацією адміністративного розмежування на кордон (між росією та Україною) (стаття 2 Протоколу № 4 до Конвенції);
- переслідування кримських татар (стаття 14 у поєднанні зі статтями 8, 9, 10 та 11 Конвенції та зі статтею 2 Протоколу № 4 до Конвенції).

ЄСПЛ зазначив, що уряд рф є відповідальним за порушення прав українських політичних в'язнів – осіб, які переслідувалися та досі переслідуються рф за їхню проукраїнську позицію та дії, на тимчасово окупованих росією територіях України та на території рф.

З урахуванням підстави, вказаної в обґрунтування адміністративного позову, передбаченої підпунктом «ж» пункту 1 частини першої статті 5¹ Закону, доказуванню підлягає факт того, що відповідач брала участь у прийнятті рішень щодо створення, а також у створенні, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні державою-агресором підконтрольних їй самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України.

Судом установлено таке.

Згідно з інформацією, розміщеної на веб-сайті так званого «міністерства охорони здоров'я лнр» Пащенко Н.О. 10.10.1975 року народження, з 2016 року призначена на посаду головного спеціаліста, а з жовтня 2016 року начальником відділу організації надання медичної допомоги і медицини катастроф «міністерства охорони здоров'я лнр». З грудня 2017 року – заступник міністра охорони здоров'я лнр, з липня 2018 року – виконуюча обов'язки міністра охорони здоров'я лнр. 28.12.2018, згідно з указом «голови лнр», вона призначена на посаду міністра охорони здоров'я лнр. Вона має класний чин – державний радник лнр 3 класу. Їй присвоєно військове звання – полковник медичної служби запасу. Вона нагороджена орденом трудово слава 3 ступеню, медалями за заслуги 2 ступеню та за вірність обов'язку, пам'ятним знаком милосердя, почесною грамотою «голови лнр». У 2020 році їй присвоєно почесне звання – заслужений працівник охорони здоров'я лнр (т.1 а.с.53-55).

Згідно з наказом «міністерства охорони здоров'я лнр» № 910 від 13.09.2016» Пащенко Н.О. входила до складу «центральної атестаційної комісії при міністерстві охорони здоров'я лнр». Ця комісія була створена для проходження атестації медичними працівниками, фармацевтичними

працівниками та професіоналами з вищою немедичною освітою, які працюють у системі охорони здоров'я лнр (т.1 а.с.56-60).

Згідно з указом «голови лнр» Пасічника Л.І. № УГ-920/18 від 28.12.2018 Пащенко Н.О. була призначена на «державну посаду міністра охорони здоров'я лнр» (т.1 а.с.69-70).

Також згідно з інформацією, розміщеною на веб-сайті за посиланням: <https://www.list-org.com/company/14045687> (т.1 а.с.71-73), Пащенко Н.О. вказана, як керівник так званого міністерства охорони здоров'я лнр», дата реєстрації – 14 червня 2023 року. Основним видом діяльності є діяльність органів державної влади суб'єктів російської федерації (республіки, країв, областей). Це також підтверджується випискою з Єдиного державного реєстру юридичних осіб від 04.06.2024 № ЮЄ9965-24-71639687 (т.1 а.с.74-78).

Вказане свідчить про те, що Пащенко Н.О. співпрацювала з незаконною адміністрацією так званої лнр з 2016 року. Так званим «головою лнр» вона була призначена на посаду міністра так званого «міністерства охорони здоров'я лнр». У червні 2023 року вона проводила реєстрацію (перереєстрацію) цього міністерства.

Перебуваючи на посаді так званого «виконуючого обов'язки міністра охорони здоров'я лнр» вона видавала накази, обов'язкові для виконання.

Зокрема, наказ № 578 від 21.09.2018 «Про затвердження Переліку транспортних засобів спеціалізованого призначення, що використовуються у сфері охорони здоров'я лнр, які відносяться до категорії санітарних». (т.1 а.с.61-63).

Також вона видала наказ № 640 от 22.10.2018 «Про затвердження уніфікованого клінічного протоколу медичної допомоги Депресія» (т.1 а.с.64-65), наказ № 300/708 від 20.11.2018 «Про внесення змін в державний класифікатор відходів лнр» (т.1 а.с.66-68).

Згідно інформації з Офісу Генерального прокурора Головним слідчим управлінням Служби безпеки України (далі — СБУ) здійснювалось досудове розслідування у кримінальному провадженні за підозрою Пащенко Н.О. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.5 ст.111¹ Кримінального кодексу України. А саме, у добровільному зайнятті посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора. Постановою слідчого СБУ від 19.04.2023 її оголошено в розшук, а 11.05.2023 ухвалою слідчого судді до неї застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Також на її майно накладено арешт. Обвинувальний акт щодо Пащенко Н.О. направлено до Шевченківського районного суду міста Києва для розгляду по суті. В обвинувальному акті йдеться про те, що Пащенко Н.О. зайняла посаду так званого «міністра охорони здоров'я лнр» у створеному на тимчасово окупованій території Луганської області та підконтрольному окупаційній адміністрації держави-агресора незаконному органі влади так званому «міністерстві охорони здоров'я» (т.1 а.с.83-133).

З урахуванням викладеного, суд доходить висновку, що Пащенко Н.О.

брала участь у прийнятті рішень щодо створення, а також у створенні, матеріально-технічному забезпеченні державою-агресором підконтрольних їй самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України (підпункт «ж» пункту 1 частини першої статті 5¹ Закону). Зокрема, так званого «міністерства охорони здоров'я лнр». Цими діями вона завдала істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України, що є підставою для застосування санкції.

Істотність шкоди національній безпеці України підтверджується обставинами розпочатої відкритої агресії рф із заподіянням шкоди як державі України, так і окремим її громадянам. У силу вимог ч. 3 ст. 78 КАСУ, суд визнає істотність шкоди загальновідомими обставинами, які не потребують доказування.

(4.4) Пащенко Н.О. інформаційно сприяла завданню істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України, зокрема, шляхом організації, фінансування та безпосереднього здійснення публічних дій (підпункт «в» пункту 2 частини першої статті 5¹ Закону)

З урахуванням підстави, вказаної в обґрунтування адміністративного позову, передбаченої підпунктом «в» пункту 2 частини першої статті 5¹ Закону, доказуванню підлягає факт того, що відповідач:

1) виправдовувала, визнавала правомірною, заперечувала збройну агресію проти України, окупацію територій України, вчиняла дії, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності;

2) здійснювала глорифікацію осіб, які вчиняли збройну агресію проти України, представників збройних формувань держави-агресора, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих державою-агресором, а також представників окупаційної адміністрації держави-агресора та представників підконтрольних державі-агресору самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України;

3) підтримувала політику держави-агресора щодо невизнання права Українського народу на самоідентифікацію та самовизначення, викривлення уявлення про самобутність Українського народу та його прагнення до незалежності, що реалізується через поширення фальшивих ідеологем, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з «нацизмом» чи іншими людиноненависницькими ідеологіями.

Судом встановлено, що Пащенко Н.О., як посадова особа незаконного органу так званого «міністерства охорони здоров'я лнр» активно займається поширенням кремлівської пропаганди.

Так, 26 лютого 2022 року на веб-сайті російського інформаційного ресурсу ТАСС (tass.ru) розміщено публікацію про «нібито гуманне ставлення з боку бойовиків так званого лнр до полонених українських військових». Ця стаття написана за результатами наданих Пащенко Н.О. власних коментарів російським журналістам. Зокрема, вона розповіла про надання медичної

допомоги українським захисникам, які, за думкою відповідача, направляють на неї зброю. Також, за її версією, вісім років українська влада не чула їх прохань про допомогу, не чула страждань республіки та її мирних жителів (т.1 а.с.141-144).

24 березня 2022 року на веб-сайті «Луганський інформаційний центр» розміщено публікацію під назвою «Все більше мирних жителів отримують поранення через обстріли з боку ЗСУ». Ця стаття вийшла за результатами інтерв'ю Наталії Пащенко в ефірі телеканалу росія 24. Вона зазначила про отримання поранень мирними жителями внаслідок обстрілів. На її думку, українська армія направляє отримані знаряддя, снаряди проти населення, йдуть обстріли мирних міст (т.1 а.с.145-146).

25 травня 2022 року на тому ж веб-сайті розміщено публікацію на підставі висловлювань Пащенко Н.О. Вона вказала, що «Всесвітня організація охорони здоров'я вісім років ігнорує надання медичної допомоги тисячам постраждалих жителів лнр від агресії та обстрілів ЗСУ» (т.1 а.с.147).

5 травня 2023 року на веб-сайті пропагандистського російського каналу «РІА-новості» опубліковано статтю під назвою «Пасічник вручив медаль голові Міністерства охорони здоров'я». Із змісту цієї статті вбачається, що Пащенко Н.О. отримала медаль від міністерства оборони рф «За зміцнення бойової співпраці». Вона вручена їй на підставі наказу міністра оборони рф сергія шойгу «за ефективну роботу і вклад у спасіння життів солдат». Також у цій статті зазначено, що такою медаллю нагороджуються «військовослужбовці і цивільний персонал збройних сил росії за заслуги у сфері міжнародної військової та військово-технічної співпраці, а також інші громадяни рф та іноземці, що сприяють у вирішенні завдань, покладених на збройні сили» (т.1 а.с.148-149).

Крім того, відповідач поширює проросійську пропаганду за допомогою власного телеграмканалу під назвою «Наталія Пащенко» у застосунку «Telegram» (т.1 а.с.150-183, т.1 а.с.235). Так, у ньому розміщено такі публікації:

1) від 19 та 20 вересня 2022 року, в яких Збройні Сили України звинувачуються в обстрілі міста Сватове та пошкодження приміщення лікарні. У цій статті українських захисників вона називає «озвірілими українськими фашистами»;

2) від 6 грудня 2022 року та 12 березня 2023, в якій вона особисто звинувачує Збройні Сили України в обстрілах мирних громадян. Називає українських захисників націоналістами;

3) від 28 вересня 2022 року, вказала, що в Україні, медики, які допомагають військовим є злочинцями;

4) від 23 березня 2023 року, в якій Пащенко Н.О. пропагує гуманітарну та фінансову підтримку військовим, які беруть участь в так званій «сво»;

5) від 21 вересня 2022 року, в якій зазначено про те, що з приходом росії, в лнр з'явилася доступна, безкоштовна та якісна медицина;

6) від 22 вересня 2022 року, в якій поширено інформаційну листівку про те, які документи необхідно взяти з собою до виборчої дільниці лнр;

7) від 24 вересня 2022 року, в якій вона поширює агітаційну інформацію про підтримку приєднання так званого лнр до рф та висловлює

пропагандистські гасла. Вона, від імені так званого міністерства охорони здоров'я лнр, вказує, що вони зробили свій вибір на користь російської федерації, вони готові стояти на сторожі республіки, допомагати військовослужбовцям. Також, вона вихваляє дії росії. Нібито, росія дала їм можливість вижити, і вони мають достойні зарплати та можливість виїжджати до росії;

8) від 25 вересня 2022 року, в якій міститься відеозапис, на якому Пащенко Н.О. розповідає про так зване возз'єднання «єдиного народу» та зазначає про високу явку під час псевдореферендуму серед медичних працівників;

9) від 30 вересня 2022 року, в якій вона особисто вітає жителів тимчасово окупованої території Луганської області з підписанням так званого «договору про входження лнр до рф». Вона вказує, що цей день є дуже важливим (історичною подією) саме в сучасній історії росії, це є перемога і вони чекали цього багато років, ще з травня 2014 року. На її думку, це «возз'єднання з історичною батьківщиною» та каже, що «Донбас вдома, у колі сім'ї, де на нього чекає щасливе і світле майбутнє у складі російської федерації». Також, в цій статті йдеться про боротьбу з нацизмом;

10) від 21 вересня 2022 року, в якій вона поширює допис, в якому виславляється путін, який нібито своїм зверненням до росіян поставив у безвихідну ситуацію «київську верхівку» і все НАТО, він дав старт масштабним «випереджальним» діям щодо «захисту цілісності росії»;

11) від 14 грудня 2023 року, в якій Пащенко Н.О. вихваляла, так звану «пряму лінію президента рф владіміра путіна» та вона щиро вдячна йому за таку корисну і значущу «пряму лінію». Також, від імені міністерства, вона вказала, що й далі продовжуватиме виконувати доручення глави держави, на благо жителів її країни;

12) від 25 вересня 2022 року, в якій вона особисто висловлює подяку президентській партії «єдина росія» за нібито гуманітарну допомогу військовим та мирним жителям на «звільнених територіях». Також, в публікації йдеться про надання можливості транспортування військових лнр та днр на територію росії для лікування;

13) від 7 жовтня 2022 та 2023 років, в якій вона розмістила вітальні листівки до дня народження російського диктатора путіна з його портретом. Вона звертається до нього, як «товариш верховний головнокомандувач вс рф». Вона дякує йому, за «відновлення та відродження приєднаних до росії територій» та за «надання республіці активної підтримки». Також, вона бажає йому «нашої спільної перемоги над ворогом»;

14) від 16 вересня 2022 року, в якій вона поширює допис Леоніда Пасічника (так званого голови лнр) щодо загибелі генерального прокурора лнр і його заступника внаслідок «терористичного акта» в будівлі генеральної прокуратури лнр. В повідомленні зазначається, що Україна є «державою – терористом» та заклик, що «жителі лнр» не мають піддаватися паніці;

15) від 10 листопада 2022 року, в якій Пащенко Н.О. висловлює співчуття з приводу смерті колаборанта та підозрюваного у державній зраді так званого «заступника голови Херсонської області» Кирила Стремоусова. Вона

називає його «героєм своєї землі», який боровся за «руській мір»;

13

16) від 15 грудня 2022 року, в якій вона вживає висловлювання – «українські неонацисти» та «українські бандформування»;

17) від 23 лютого 2022 року, в якій Пащенко Н.О. розмістила привітання з російським днем захисника батьківщини. Вона вказує, що нібито російські військові є героями, які захищають російських громадян і цей захист вони відчувають на собі. Вона ототожнює військових з медиками, які кожен день «на передовій борються за життя і здоров'я солдат». Вкінці вона каже – «перемога буде за нами»;

18) від 18 березня 2023 року, в якій Пащенко Н.О. розмістила привітання з приводу тимчасової окупації росією території АР Крим, так званий «день возз'єднання Криму з росією»;

19) від 27 березня 2023 року, в якій Пащенко Н.О. розмістила привітання з днем військ національної гвардії росії та зазначила, що «бійці росгвардії це втілення героїзму, відваги, мужності», Вона їм дуже вдячна;

20) від 6 квітня 2023 року, в якій Пащенко Н.О. розмістила листівку з приводу захоплення бойовиками так званої лнр будівлі СБУ в Луганську;

21) від 12 травня 2023 року з привітанням Пащенко Н.О. з так званим «днем луганской народной республики». На її думку, він є особливим, адже такий день вперше в складі росії. Вона згадала про проведений псевдореферендум дев'ять років тому та відділення області із складу України. Також, вона викривлено висвітлює події, що мали місце у 2014 році та дякує росії «за відновлення»;

22) від 22.09.2022, з відеозаписом, на якому Пащенко Н.О. зазначила про те, що вихованці «Республіканського будинку дитини» повернулися додому після проходження реабілітації в Науково-практичному Центрі дитячої психоневрології (НПЦ ДП) департаменту охорони здоров'я міста москви;

23) від 21 грудня 2023 року, в якому міститься відеозапис, на якому Пащенко Н.О. підтверджує факт переміщення дітей з тимчасово окупованої Луганської області до рф нібито з метою покращення стану здоров'я дітей. Проте, на зворотному шляху з росії до України померла дитина через високу температуру, а інші діти були госпіталізовані;

24) від 20 квітня 2023 року, в якій вона підтверджує, що обізнана про її обвинувачення від Служби безпеки України в державній зраді та колабораційній діяльності.

Отже, відповідач інформаційно сприяє завданню істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України (підпункт «в» пункту 2 частини першої статті 51 Закону). Її публічні дії спрямовані на підтримку політики держави-агресора та воєнного вторгнення рф, що є підставою для застосування санкції. Пащенко Н.О.: 1) активно займається поширенням кремлівської пропаганди; 2) особисто пропагує та виславляє як героїв військових рф, керівництво держави-агресора та представників окупаційної влади, схвалює їх дії; 3) виправдовує, визнає правомірною та заперечує збройну агресію проти України; 4) здійснює активну діяльність щодо створення позитивного іміджу окупаційної влади; 5) особисто

М

підтримує російську політику та проведення псевдореферендумів на території тимчасово окупованої Луганської області, бере участь та сприяє у їх проведенні; 6) схвалює приєднання тимчасово окупованої Луганської області до росії; 7) поширює фальшиві ідеологеми, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з «нацизмом»; 8) причетна до організації депортації українських дітей з тимчасово окупованої території Луганської області на територію російської федерації.

Також, як встановлено у цьому та попередньому пунктах, Пащенко Н.О. вчиняла дії щодо завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України, а також інформаційно сприяла цьому, як до 24.05.2022 (тобто до впровадження такого виняткового заходу як стягнення активів у дохід держави), так і після цієї дати.

У статтях 1, 5¹ Закону законодавець визначив санкцію у вигляді стягнення активів в дохід держави як спеціальний обмежувальний захід, що може бути застосований до фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами.

Загальною метою застосування санкцій є захист національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидія терористичній діяльності, а також запобігання порушенню прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави, а також їх відновлення.

Водночас, запровадження такого виняткового заходу як стягнення активів в дохід держави відбулось лише 24 травня 2022 року, вже після повномасштабного вторгнення рф на всю територію України, хоча збройна агресія, зокрема шляхом окупації росією окремих територій України, розпочалась ще 19.02.2014. Цей факт зафіксований у частині другій статті 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».

З урахуванням вимог статей 2, 42, 51 Статуту ООН, статті 53 Віденської конвенції про право міжнародних договорів норма міжнародного права щодо заборони застосування збройних сил, за винятком реалізації права держави на самооборону або застосування збройних сил внаслідок ухвалення відповідного рішення Радою Безпеки ООН для підтримання (відновлення) міжнародного миру та безпеки, носить імперативний характер, тобто є нормою, що приймається і визнається міжнародним співтовариством держав у цілому як норма, відхилення від якої недопустиме.

Отже, імперативна норма міжнародного права про заборону агресії є такою, яка була запроваджена та визнана міжнародною спільнотою задовго до вторгнення збройних формувань російської федерації на територію України, а тому була заздалегідь достеменно відомою всім особам, які брали участь в ухваленні рішення про початок міжнародного збройного конфлікту, підтримували або виправдовували його, де б вони не знаходились та під юрисдикцією якої б держави вони не перебували на момент вчинення цих дій.

Відповідно ж до статті 9 Конституції України чинні міжнародні

15

договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Так, положення міжнародного права щодо категоричної заборони збройної агресії, а також всіх пов'язаних з нею діянь існували та діяли на рівні національного законодавства України задовго до прийняття Закону про санкції та внесення змін до нього, якими 24 травня 2022 року було лише запроваджено конкретний обмежувальний захід у виді стягнення активів у дохід держави осіб причетних до збройної агресії, які брали активну участь у ній на боці агресора.

Зважаючи на перелік дій, які наведені в Законі та за вчинення яких передбачена можливість стягнення активів певної особи в дохід держави, варто констатувати, що цим Законом не було запроваджено жодного нового діяння, а лише деталізовано перелік діянь, які за своїм змістом та направленістю підтримують акт агресії.

Тож, Пащенко Н.О., на переконання колегії суддів, вчиняла дії щодо завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України, а також інформаційно сприяла цьому.

(4.5) Пащенко Н.О. належить до суб'єктів, стосовно яких може бути застосована санкція

Зі змісту положень ч. 1 ст. 5¹ Закону вбачається, що стягнення активів в дохід держави має винятковий характер та може бути застосоване лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (у тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами, у тому числі до резидентів у розумінні Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності російської федерації та її резидентів».

З аналізу статей 3, 4, 5 та 5¹ Закону вбачається, що стягнення активів в дохід держави застосовується до фізичних осіб незалежно від їх громадянства.

У рішенні РНБО від 19.10.2022, яким до Пащенко Н.О. застосовано санкцію у вигляді блокування активів (т.1 а.с.38-43), зазначено, що вона є громадянкою російської федерації.

В обвинувальному акті стосовно Пащенко Н.О. про обвинувачення її за ч. 5 ст. 111¹ КК України (т.1 а.с.83-133) вказано, що вона є громадянкою України. Доданими до позовної заяви доказами підтверджуються, що відповідач має паспорт громадянина України ЕК568698, виданий Ленінським РВ УМВС України в Луганській області 12.09.1997 (т.1 а.с.194-196).

У цьому провадженні, суд не може вирішувати питання громадянства відповідача. Відомостей про те, що українське громадянство Пащенко Н.О. припинено, матеріали справи не містять. Питання про те, громадянкою якої країни особа себе вважає, наявність у неї паспортів інших країн не є зміною громадянства.

Однак, це не впливає на рішення у справі по суті, оскільки як вказано вище, санкція у вигляді стягнення в дохід держави майна фізичної особи застосовується незалежно від її громадянства при вчиненні такою особою підсанкційних дій.

(4.6.1) Підтвердження факту належності активів відповідачу

16

Відповідно до відомостей з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру Іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо суб'єкта (т.1 а.с.190-193), Пащенко Н.О. (РНОКПП: 2767616804) на праві власності належить таке майно:

- двокімнатна квартира загальною площею 49 кв.м, адреса нерухомого майна: Київська область, місто Ірпінь, вулиця Матросова, будинок 1В, кв.11 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 411936332109);

- квартира загальною площею 43,6 кв.м, адреса нерухомого майна: Луганська область, місто Луганськ, Алексеєва квартал, будинок 10, кв.85 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 15656245).

Отже, суд доходить висновку, що перелічені активи належать відповідачу на праві власності та підлягають стягненню в дохід держави.

(4.6.2) Активи щодо яких Пащенко Н.О. може прямо чи опосередковано вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними через пов'язану особу – Пащенко Р.В.

Позивач надав витяг з Державного реєстру актів цивільного стану громадян щодо актового запису про шлюб (т.1 а.с.194-196). Відповідно до нього, Пащенко Н.О. перебуває у шлюбі з Пащенко Романом Володимировичем, 12.04.1973 р.н. Актовий запис про шлюб складено 16 листопада 2011 року за № 624.

Згідно з відомостями з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру Іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо суб'єкта (т.1 а.с.197-198), Пащенко Роману Володимировичу (РНОКПП: 2676501071) на праві власності належить квартира загальною площею 66,8 кв.м, адреса нерухомого майна: Луганська область, місто Луганськ, вулиця Коцюбинського, будинок 21, квартира 3 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 35484412). Вона набута у власність за договором купівлі-продажу № 12 від 31.01.2012.

Отже, шлюб між Пащенко Н.О. та Пащенко Р.В. укладено 16 листопада 2011 року, а вищевказана квартира набута Пащенко Р.В., у власність за договором-купівлі продажу від 31 січня 2012 року.

Статтею 60 Сімейного кодексу України передбачено, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності. Водночас режим спільної сумісної власності не визначає розміру часток кожного власника, що унеможливорює ідентифікацію конкретних часток відповідача та її чоловіка у спільному майні.

Будь-яких доказів поділу майна подружжя за наслідками розірвання шлюбу або визнання такого майна приватною власністю одного з подружжя матеріали справи не містять.

Тож, оскільки частки подружжя у праві спільної сумісної власності не визначені, суд в адміністративному провадженні позбавлений можливості визначати їх поза межами цивільного провадження. Відтак, вищезазначене майно на праві спільної сумісної власності також належить і Пащенко Н.О.

Зважаючи на викладене вище, суд доходить висновку, що зазначене нерухоме майно є таким, щодо якого відповідач може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним, а відтак, воно підпадає під застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини 1 статті 4 Закону.

(5) Пропорційність втручання у право власності

Відповідно до ст. 41 Конституції України ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності.

Положеннями ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) встановлено, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів.

Так, право, в цілому, дозволяє таке втручання, проте це втручання повинно бути законним, обґрунтованим та пропорційним.

Обмеження права власності має переслідувати законну мету за допомогою засобів, які є пропорційними меті («*Beyleer v. Italy*» від 05.01.2000 року, заява № 33202/96, § 107).

При цьому, має бути розумне співвідношення між засобами та метою, що досягається – тобто «справедливий баланс» між інтересом суспільства та вимогами щодо захисту фундаментальних прав особи («*Edwards v. Malta*» від 24.10.2006 року, заява № 17647/04, § 69).

У випадку, якщо особи своїми діями завдають істотну шкоду національній безпеці, суверенітету, територіальній цілісності та інтересам громадян країни, зокрема, шляхом сприяння та підтримки війни проти цієї країни, держава може вжити заходів на припинення чи попередження таких дій.

Під час застосування санкції у виді стягнення в дохід держави активів, суд повинен враховувати співмірність її застосування зі шкодою, що завдана інтересам держави і суспільства діями відповідача.

Таке втручання, навіть якщо воно здійснюється згідно із законом і з легітимною метою, буде розглядатися як порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції, якщо не буде встановлений справедливий баланс між інтересами суспільства, пов'язаними із цим втручанням, й інтересами особи, яка зазнає втручання в її право власності. Отже, має існувати розумне співвідношення (пропорційність) між метою, досягнення якої передбачається, та засобами, які використовуються для її досягнення (п. 6.43 Постанови Великої Палати Верховного Суду у справі № 916/2791/13 від 07.04.2020). Не кожне втручання у право мирного володіння майном зумовлює порушення принципу пропорційності (п. 6.48 цієї ж Постанови).

Аналізуючи пропорційність втручання в право на вільне володіння майном у цій адміністративній справі, суд дійшов таких висновків.

Україна має суверенне право на захист. Воно закріплене в Конституції України, Декларації про державний суверенітет України, загальновизнаних

міжнародних нормативно-правових актах, нормах і правилах.

Суд констатував, що Пащенко Н.О. брала участь у прийнятті рішень щодо створення, а також у створенні, матеріально-технічному забезпеченні державою-агресором підконтрольних їй самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України. Зокрема, так званого «міністерства охорони здоров'я лнр». Цими діями вона завдала істотної шкоди національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України. Також, вона інформаційно сприяє завданню такої шкоди. Її публічні дії спрямовані на виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, а також на підтримку політики держави-агресора та воєнного вторгнення рф.

Збройна агресія спричинила загибель великої кількості мирного українського населення, руйнування мирних населених пунктів, економічної нестабільності, зменшення рівня життя населення, обмеження пересування, зменшення міжнародної співпраці та торговельного розвитку.

Так, між діями відповідача і порушеннями фундаментальних прав та інтересів людини й суспільства в цілому є прямий зв'язок.

На переконання колегії суддів, обмеження права відповідача користуватися та розпоряджатися належним їй майном, конфіскація її активів ґрунтується на вимогах та відповідає підставам, меті і порядку застосування, що визначені Законом.

Що стосується активів, щодо яких відповідач може прямо або опосередковано вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними через інших осіб, зокрема свого чоловіка, слід зазначити таке.

Згідно з ст. 60 Сімейного кодексу України майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності.

У статті 65 Сімейного кодексу України закріплено право подружжя на розпоряджання майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. Відповідно до частини другої цієї статті при укладенні договорів одним із подружжя вважається, що він діє за згодою другого з подружжя.

Велика Палата Верховного Суду у постанові від 30.06.2020 (справа № 638/18231/15-ц) дійшла висновку, що *«за нормами сімейного законодавства умовою належності того майна, яке одержане за договором, укладеним одним із подружжя, до об'єктів спільної сумісної власності подружжя є визначена законом мета укладення договору – інтереси сім'ї, а не власні, не пов'язані із сім'єю інтереси одного з подружжя.»*

Таким чином, якщо одним із подружжя укладено договір в інтересах сім'ї, то цивільні права та обов'язки за цим договором виникають в обох із подружжя.

Тобто завжди презюмується спільність інтересів подружжя, у зв'язку з чим відповідач може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження майном, яке відповідно належить їм на праві спільної сумісної власності.

Відтак, конфіскація цього майна також відповідає основній меті застосування такої санкції та є повністю пропорційною.

Отже, цілі застосування санкції, в умовах триваючої агресивної війни РФ проти України співвідносяться з інтересами суспільства, а стягнуті активи можуть бути використані в інтересах національної безпеки та економічного відновлення України.

(6) Висновки за результатами розгляду позовної заяви

Розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості (ч. 1 ст. 9 КАСУ).

Поняття і перелік доказів, які передбачені в адміністративному процесі визначено у статтях 72, 91, 94, 96, 99, 101 КАСУ.

У справах про застосування санкцій суд ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони (ч. 6 ст. 283¹ КАСУ).

В обґрунтування заявлених позовних вимог суду надано: електронні та письмові докази, відомості, отримані з офіційних реєстрів, від підприємств, установ та організацій тощо. До позовної заяви приєднано роздруківки веб-сторінок (паперові копії веб-сторінок), що містять дані, якими позивач підтверджує наявність обставин (фактів), що обґрунтовують його вимоги.

Суд вважає, що докази, надані учасниками справи та які досліджені судом під час судового розгляду, посилення на які містяться в мотивувальній частині рішення, у своїй сукупності відповідають вимогам належності, допустимості та достовірності.

З урахуванням досліджених доказів, суд вбачає підстави для задоволення адміністративного позову Міністерства юстиції України до Пащенко Наталії Олександрівни та стягнення в дохід держави відповідних активів.

(6.1) Список доказів:

1) копія рішення РНБО від 19.10.2022 «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» (введене в дію Указом Президента України від 19.10.2022 № 726/2022) до Пащенко Наталії Олександрівни застосовано санкцію у вигляді блокування активів (т.1 а.с.38-43);

2) роздруківка інформації, розміщеної на веб-сайті так званого «Міністерства здравоохранения луганской народной республики» (т.1 а.с.53-55);

3) копія «приказа министерства здравоохранения луганской народной республики № 910 от 13.09.2016» (т.1 а.с.56-60);

4) копія «указа главы луганской народной республики Пасечник Л.И. № УГ-920/18 от 28.12.2018» (т.1 а.с.69-70);

5) роздруківка інформації, розміщеної на веб-сайті за посиланням: <https://www.list-org.com/company/14045687> (т.1 а.с.71-73);

6) роздруківка виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб від 04.06.2024 № ЮЄ9965-24-71639687 (т.1 а.с.74-78);

7) копія «приказа министерства здравоохранения луганской народной республики № 578 от 21.09.2018» (т.1 а.с.61-63);

- 8) копія «приказа министерства здравоохранения луганской народной республики № 640 от 22.10.2018» (т.1 а.с.64-65);
- 9) копія «приказа министерства природных ресурсов и экологической безопасности и министерства здравоохранения луганской народной республики № 300/708 от 20.11.2018» (т.1 а.с.66-68);
- 10) копія листа першого заступника Генерального прокурора від 13.03.2024 № 10/4-521ВИХ-24 з додатками (копії ухвал Шевченківського районного суду міста Києва, копія інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, копія постанови слідчого, копія витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань, копія обвинувального акта) (т.1 а.с.83-133);
- 11) роздруківка інформації, розміщеної на веб-сайті російського інформаційного ресурсу ТАСС (tass.ru) від 26 лютого 2022 року (т.1 а.с.141-144);
- 12) роздруківка інформації, розміщеної на веб-сайті «Луганский информационный центр» від 24 березня 2022 року (т.1 а.с.145-146);
- 13) роздруківка інформації, розміщеної на веб-сайті «Луганский информационный центр» від 25 травня 2022 року (т.1 а.с.147);
- 14) роздруківка інформації, розміщеної на веб-сайті пропагандистського російського каналу «РИА-новости» від 5 травня 2023 року (т.1 а.с.148-149);
- 15) роздруківка інформації, розміщеної на каналі «Наталия Пашенко» у застосунку «Telegram» (т.1 а.с.150-183);
- 16) USB флеш-накопичувач (т.1 а.с.235);
- 17) інформація з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру Іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо суб'єкта (т.1 а.с.190-193);
- 18) витяг з Державного реєстру актів цивільного стану громадян щодо актового запису про шлюб № 624 від 16.11.2011 (т.1 а.с.194-196);
- 19) інформація з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру Іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо суб'єкта (т.1 а.с.197-198).

(7) Інші питання

Під час ухвалення рішення суд вирішує, зокрема, як розподілити між сторонами судові витрати, чи є підстави допустити негайне виконання рішення, чи є підстави для скасування заходів забезпечення позову (ч. 1 ст. 244 КАСУ).

Підстави для розподілу судових витрат відсутні, оскільки позивач звільнений від сплати судового збору на підставі п. 25 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про судовий збір». Доказів понесення інших судових витрат сторонами у цій справі не надано.

Оскільки рішення суду про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону не належить до судових рішень, які виконуються негайно, суд не вбачає підстав для допущення його до негайного виконання.

Заходи забезпечення позову у цій адміністративній справі не застосовувалися.

Згідно з ч. 3 ст. 5¹ Закону судове рішення про застосування санкції, передбаченої пунктом 1¹ частини першої статті 4 цього Закону, в день набрання ним законної сили надсилається Фонду державного майна України для здійснення повноважень у сфері управління активами, щодо яких ухвалено судове рішення про застосування такої санкції, а також до апарату Ради національної безпеки і оборони України, Кабінету Міністрів України.

На підставі викладеного, суд вирішив:

- адміністративний позов Міністерства юстиції України до Пащенко Наталії Олександрівни задовольнити;

- застосувати до Пащенко Наталії Олександрівни (10 жовтня 1975 року народження, РНОКПП: 2767616804, остання відома адреса перебування: Луганська область, місто Луганськ, вул. Олексієва, буд. 34) санкцію, передбачену пунктом 1¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» та стягнути в дохід держави такі активи:

- 1) двокімнатну квартиру загальною площею 49 кв.м, адреса нерухомого майна: Київська область, місто Ірпінь, вулиця Матросова, будинок 1В, кв.11 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 411936332109);

- 2) квартиру загальною площею 43,6 кв.м, адреса нерухомого майна: Луганська область, місто Луганськ, Алексеєва квартал, будинок 10, кв.85 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 15656245);

- 3) квартиру загальною площею 66,8 кв.м, адреса нерухомого майна: Луганська область, місто Луганськ, вулиця Коцюбінського, будинок 21, кв.3 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 35484412), яка на праві власності належить Пащенко Роману Володимировичу;

- надіслати це рішення в день набрання ним законної сили до Фонду державного майна України для здійснення повноважень у сфері управління активами, щодо яких ухвалено судове рішення про застосування санкції, а також до апарату Ради національної безпеки і оборони України, Кабінету Міністрів України;

- опублікувати текст рішення на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду відповідно до положень ч. 7 ст. 283¹ КАСУ, з урахуванням ч. 16 ст. 10 КАСУ.

Апеляційна скарга на рішення Вищого антикорупційного суду може бути подана стороною до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду протягом п'яти днів з дня його проголошення. Учасники справи, які не були присутні при проголошенні зазначеного рішення, мають право його оскаржити протягом п'яти днів із дня його публікації на офіційному веб-сайті Вищого антикорупційного суду.

Це рішення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги це рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови

судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

22

Судді

/підпис/
Маркіян Галабала

/підпис/
Віктор Ногачевський

/підпис/
Віталій Крикливий

Всього в копії _____

арк. *22*
Секретар Судового адміністративного відділу
забезпечення судного процесу
апеляційного, Вищого антикорупційного
суду, м. Київ, вул. Банковий

